

Cefalonia, maggio 1941. Ammaraggio di idrovolanti italiani ad Argostoli. Archivio Renzo Apollonio

ΠΡΟΣΘΑΛΑΣΣΩΣΗ ΙΤΑΛΙΚΩΝ ΥΔΡΟΠΛΑΝΩΝ ΣΤΟ ΛΙΜΑΝΙ ΤΟΥ ΑΡΓΟΣΤΟΛΙΟΥ, αρχείο Renzo Apollonio, Μάιος 1941

1944-2024: 80 χρόνια από το τέλος της Ιταλικής και Γερμανικής Κατοχής της Κεφαλονιάς

Αδημοσίευτα τεκμήρια από τα Γ.Α.Κ – Τμήμα Κεφαλληνίας (Εκπαιδευτικά Αρχεία)

Κείμενο: Καγγελάρης Διονύσιος, εκπαιδευτικός με απόσπαση στα Γ.Α.Κ, Τμήμα Κεφαλληνίας.

Porto di Fiskardo, Cefalonia 1942. Alzabandiera. Archivio Mario Gelera.

Έπαρση σημαίας στο λιμάνι του έρημου Φισκάρδου, Κεφαλονιά 1942, αρχείο Mario Galera

Την Πρωτομαγιά του 1941 ολοκληρώθηκε η κατάληψη της Κεφαλονιάς από τους Ιταλούς κατακτητές. Την προηγούμενη μέρα Ιταλοί αλεξιπτωτιστές είχαν πέσει στον κάμπο της Κρανιάς! Η Ιταλική Διοίκηση με στόχο την προσάρτηση των νησιών πήρε σκληρά μέτρα: αντικατέστησε το νόμισμα με Ιονικές δραχμές, ίδρυσε υποκαταστήματα ιταλικών τραπεζών, μετονόμασε δρόμους και πλατείες, κυκλοφόρησε ιταλικά γραμματόσημα, απαγόρευσε την εισαγωγή ελληνικών χαρτοσήμων, έπαυσε την επικοινωνία και τη διοικητική αλληλογραφία με το “κατοχικό κράτος” των Αθηνών.

Όσον αφορά την αγροτική παραγωγή, οι ντόπιοι έπρεπε να παραδίδουν το πλεόνασμα του κεφαλονίτικου ελαιόλαδου στον “Αγροτικό Συνεταιρισμό Ιονίων Νήσων” με ανταλλαγή μικρής ποσότητας και κακής ποιότητας αλεσμένο καλαμπόκι. Επιπλέον, οργιάζε η πείνα, η ακρίβεια και η μαύρη αγορά.

Στον εκπαιδευτικό τομέα τοποθετήθηκε ως Σχολικός Επόπτης ο Giovanni Ruffini και διατηρήθηκε στη θέση του ο Επιθεωρητής Δημοτικών Σχολείων Αθανάσιος Δημόπουλος υπό ασφυκτικό έλεγχο. Σε εγκύκλιο της Επιθεώρησης Δημοτικών Σχολείων αναφέρεται ρητά ότι “ **επί των εγγράφων και αναφορών μας αναγράφεται εφεξής ΙΤΑΛΙΚΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ**” (1) ενώ σε άλλη εγκύκλιο του ο Επιθεωρητής έγραφε ότι κατά την καθημερινή διδασκαλία **οι διευθυντές και το λοιπό προσωπικό των σχολείων θα έπρεπε να καθοδηγούν την στάση των μαθητών απέναντι στα στρατεύματα κατοχής και γενικά προς κάθε ξένο που βρισκόταν επί του πατρίου εδάφους. Η στάση αυτή θα έπρεπε να είναι αξιοπρεπής και αρμόζουσα στους Έλληνες κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες.**(2)

Ο επιθεωρητής Δημοτικών Σχολείων Αθ. Δημόπουλος, τον οποίον ο ιστορικός Σπ. Λουκάτος αποκαλεί πατριώτη, αρκετά νωρίς, με επείγουσα εγκύκλιο του στις 5/9/1941 προέβη σε ενέργειες, για την παροχή κάποιων τροφίμων στους μαθητές. (3)

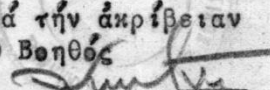
Παραθέτουμε τα σχετικά έγγραφα καθώς και Τίτλους Προόδου (ενδεικτικά) μαθητών της εποχής που φέρουν **ιταλικά γραμματόσημα ως χαρτόσημα**, με αναγραφή ISOLE JONIE. Η υποχρεωτική χρήση αυτών έγινε με το διάταγμα 97/25-3-1942 του Αρχηγού Πολιτικών Υποθέσεων των Ιονίων Νήσων Πιέρο Παρίνι. Στα ενδεικτικά παραλείπονταν βεβαίως το πολιτειακό έμβλημα του «Βασιλείου της Ελλάδος» και ακόμη δεν αναφέρεται ο όρος «Ιταλική Στρατιωτική Διοίκησης Κεφαλληνίας» (4),(5),(6),(7),(8)

Χρειάζεται ίσως περισσότερη έρευνα για να διαπιστωθεί ο λόγος της απουσίας κάποιου πολιτειακού τίτλου επί των ενδεικτικών της εποχής, παρά τα όσα ρητά αναφέρει η εγκύκλιος 16/10-5-1941

(1)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ
 Ο ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ
 ΤΩΝ Δ.Μ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ
 Αριθ. πρακ. 627/Εγκ. 16
 29
 Εν Αργεστολίω τῇ 10-5-1941
 Πρὸς
 τοὺς κ.κ. Δι/τάς τῶν Δημ. Σχολείων τῆς Περιφέρειας
 /διὰ τῶν κ.κ. Τμηματάρχων/
 Ἡ Σὴ Νομαρχία Κεφαλληνίας διὰ τῆς ἐκ' αριθ. 25/2-5-41
 δι' ἧς τῆς γνωρίζει ἡμῖν ἐπι κατ' ἐντολὴν τοῦ Στρατ. Διοικητοῦ
 τῆς Πήσου δεῦν ὅπως ἐπὶ τῶν ἐγγράφων καὶ ἀναφορῶν μας ἀναγράφεται
 εφεξῆς ὁ τίτλος "ΙΤΑΛΙΚΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ" καὶ
 κατωτέρω τοῦτο ὁ τίτλος τῆς ὑπηρεσίας μας.
 Ὁ Επιθεωρητὴς ἄ.α.

(2)

ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ
 ΑΡΙΘΜ. 364
 Εγκ. 18
 6
 Εν Αργεστολίω τῇ 15 Ἰουλίου 1941
 Πρὸς
 τοὺς κ.κ. δημοδιδασκάλους ἀμφοτέρων τῶν φύλων Περιφέρειας
 /διὰ τῶν κ.κ. Τμηματάρχων/
 Κοινοποιούμεν ὑμῖν κατωτέρω τὴν ἐκ' αριθμ. 43156/25/6/41 Δ/γὴν τοῦ Σου
 Ὑπουργείου, κοινοποιηθεῖσαν ἡμῖν διὰ τῆς ἐκ' αριθμ. 864/2/7/41/ τοῦ
 κ. Γενικοῦ Επιθεωρητοῦ τῆς Περιφέρειας, πρὸς γνῶσιν καὶ συμμόρφωσιν.
 Ὑπομιμνήσκοντες τὰς καὶ προφορικῶς δοθείσας ὑμῖν ὁδηγίας, παρακαλοῦμεν καὶ
 αὐτὸς, ὅπως συστηθεὶς ἀμὰ τῇ λήψει τῆς καρέυσης ἀρμοδίως εἰς τοὺς δι/ντάς
 καὶ τὸ λαϊκὸν προσωπικὸν τῶν σχολείων στοιχ. καὶ μέσης ἐκπαίδευσεως νὰ μὴ
 παύσῃ κατὰ τὴν καθημερινὴν διδασκαλίαν νὰ καθοδηγεῖν τοὺς μαθητὰς τῶν
 ὅσων ἀφορᾷ τὴν στάσιν αὐτῶν ἀέναντι τῶν στρατευμάτων κατοχῆς καί γενι-
 κότερον πρὸς πᾶντα ξενοφρον εὐροσκόμιμον ἐπὶ τοῦ πατρίου ἔθους, ἥτις
 δεῦν νὰ εἶναι ἀξιοπρεπὴς καὶ ἐμπρεπούσα εἰς Ἕλληνας ὑπερδυσωκότε
 εὐρισκομένους συνθήκας.
 Ὁ Επιθεωρητὴς
 Α. Δημόπουλος
 διὰ τὴν ἀκρίβειαν
 Ὁ Βοηθός

(3)

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ
 ΑΡΙΘΜ. 1102 ^{αρ. 23} 5/9-9-41 'Εν Αργεστολία τῆ 5 Σ/βρίου 1941 19
 'Εγκυκλ. 26 Πρὸς ΛΙΑΝ ΕΠΙΕΓΟΥΣΑ
 τοὺς κ.κ. Δ/ντὰς τῶν Σχολείων Περιφέρειας / Διὰ τῶν κ.κ. Τμηματάρχων/
 'Εν συνεχείᾳ τῆς ἀπ' ἀριθμ. 1075/ 'Εγκ. 25 ἡμετέρας, καὶ προκειμ. ἐνεὺ ν' ἀρχί-
 σῃ ἄμεσος ἡ κἀροχὴ ἄρσεν καὶ ξηρὰς τροφῆς εἰς τοὺς μαθητὰς, ἐντελλόμεθα.
 Οἱ δ/ντὰί τῶν σχολείων ἀθημερὸν μετ' τὴν λήσιν τῆς καρούσης νὰ ἀποβάλλωσιν
 πίνακα τῶν φοιτῶντων μαθητῶν των κατὰ τάξεις, καὶ καταναμημένους διὰ πρα-
 ξεως τοῦ συλλόγου εἰς τρεῖς κατηγορίας ἤτοι 1/ Εὐκόρων 2/ Μετρίως εὐκόρων
 καὶ 3/ Ἀπόρων, εἰς διπλαῦν. Πᾶσα βραδύτης εἰς τὴν ἀποβολὴν τοῦ πίνακος θὰ
 συνεκτιθέρη καὶ ἀνάλογον βραδύτητα ἐνάρξεως τοῦ συσσιτίου, δι' ἡμᾶς δέ θὰ
 εἶναι ὅπως ἀδικαιολογητὰς, καὶ θὰ βαρύνῃ προσωπικὰ τοὺς Δ/ντὰς τῶν σχολείων
 'Ακριβὲς ἀντίγραφον 'Ο 'Επιθεωρητῆς
 'Ο Βοηθὸς Δ. Δημηκευλὸς

ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ
 'Εν Τουλιδίκοις

Αἰθ. 'Αριθμοὶ
 'Ενδεικτικοῦ 10
 Μαθητολογίου 11
 'Ελέγχου 11
 Μητρώου Κοινό-
 τητος ἡ Δήμου 14
 'Ετος Γεννήσεως 1944

75

ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1942-1943

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΝ

Ἡ μαθητὶς καὶ Τυρασίμου
 ἐκ Κορυμφωρικίων ἐτῶν 9 πατρὸς Ὁρφακί
 διακούσα τα μαθήματα τῆς α' τάξεως τοῦ δημοτικοῦ σχο-
 λείου ἐκρίθη ἐν τέλει τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1942-1943 ἀξίᾳ προ-
 αγωγῆς μετ' τὸν βαθμὸν καρῶν 67
 'Η διαγωγή τῆς ὑπῆρξε καρῶν 67

'Εν Τουλιδίκοις τῆ 30 Μαΐου 1943

Διευθυντὶς Μαριόλα

Αρ. 23
 ἀρ. 23
 ἀρ. 24/9/43
 ὁ διευθυντὶς
 Μαριόλα

Σταφάνουλα Κορυμφωρικίων

(5)

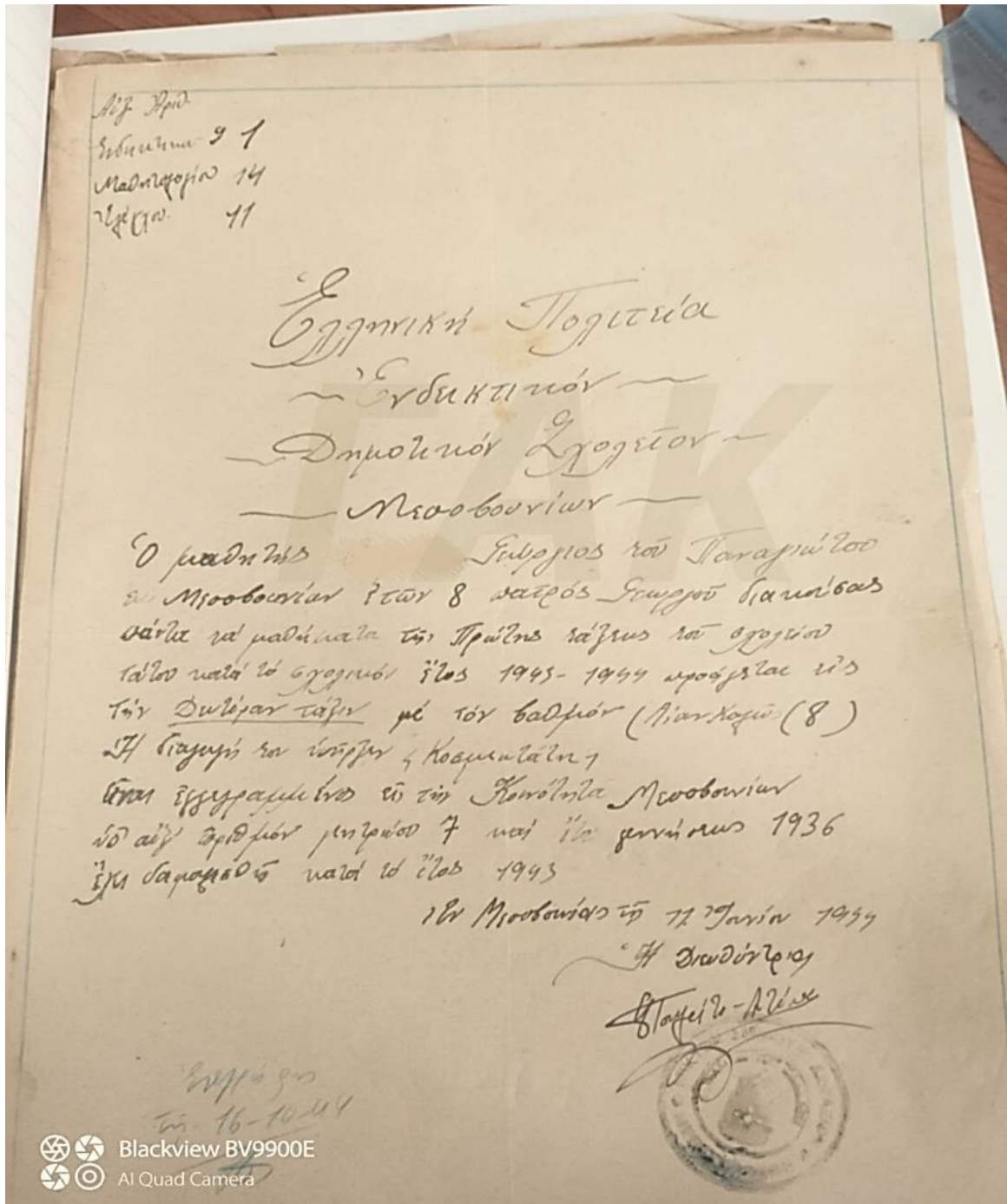

(6)

(7)

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ			ΤΟΥ ΔΑΝΕΙΣΘΕΝΤΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ		
Έτος	Μήν	Ημέρα	Αξίαν άρθρου βιβλίου	Όνομα Συγγραφέως	Κατάσταση
				<p>Καταγωγή Ελλάδ. Διοικητικὴ Γραμματεία</p> <p>Ἡ ἐξέγερσις τῆς ἐκείνου πρὸς τὴν</p> <p>ἐκείνου τῆ 24 Σεπτεμβρίου 1943) ἐκέρσαν τὴν ἐκείνου ὑπὸ τοῦ ἐκείνου</p> <p>ἢ ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου</p> <p>κ. ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου</p> <p>γραμματικὴ ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου</p> <p>προβαίνει ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου</p> <p>κατ' ἀριθμὸν ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου</p> <p>ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου</p>	
				<p>ἄρθρον 8: ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου 204.50</p> <p>» 19 ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου 300.00</p> <p>» 26 ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου 700.00</p> <p>» ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου 72.50</p> <p>ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου 1774.00. 1774.00</p>	
				<p>ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου</p> <p>ἄρθρον 5 ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου 371.50</p> <p>» 6 ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου 222.50</p> <p>» 15 ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου 100.00</p> <p>» 16 ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου 500.00</p> <p>» 17 ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου 508.00</p> <p>ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου 72.50</p> <p>ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου 1774.00 1774.00</p>	
				<p>ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου</p> <p>ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου</p> <p>ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου</p> <p>ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου</p> <p>ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου</p>	

Μετά την σφαγή των Ιταλών από τῆς συμμάχους τους, τον Σεπτέμβριο του 1943, η Γερμανική Διοίκηση κατήργησε όλα τα προηγούμενα μέτρα (νόμισμα, τράπεζες, χαρτόσημα, γραμματόσημα, κ.τ.λ) και ενσωμάτωσε το νησί στο κατοχικό κράτος της Αθήνας. Ο τίτλος «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ», (8) αφορά το κατοχικό ψευδοκράτος που ίδρυσαν στη χώρα μας οι δυνάμεις του Άξονα με τις διορισμένες από αυτές δωσιλογικές κυβερνήσεις.

(11) ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΑΝΑΓΡΑΦΟΜΕΝΟ ΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟ ΤΙΤΛΟ “ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ”

Η Κεφαλονιά ήταν ελεύθερη ήδη από τις 9-11/9/1944. Η απαίσια, μαύρη, εχθρική γερμανική κατοχή είχε τελειώσει.

Όμως προς το τέλος της κατοχής (ειδικά το καλοκαίρι του 1944) και λίγο μετά, η εδραιωμένη έλλειψη εμπιστοσύνης και ο ανταγωνισμός για επικράτηση μεταξύ διαφορετικών ομάδων, οι παλιές προσωπικές διαφορές, οι συνεργασίες ντόπιων με τους κατακτητές, οδήγησαν σε αντεκδικήσεις, ομηρίες, ένοπλες συγκρούσεις, και εκτεταμένη βία εκατέρωθεν (κυρίως στις περιοχές της Παλικής, του Ελειού – αλλά και σε άλλες περιοχές της Ελλάδας, προοιωνίζοντας τις ακόμη πιο μαύρες μέρες του Εμφυλίου Πολέμου, που θα ακολουθούσαν...

Λόγω των τραυματικών αυτών γεγονότων μετά την αποχώρηση των κατοχικών στρατευμάτων, **δεν καθιερώθηκε ως επίσημη εθνική εορτή το τέλος του πολέμου** –όπως έγινε σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες– αλλά η ένδοξη αρχή του!

Χρησιμοποιήθηκαν έγγραφα από τα παρακάτω αρχεία:

Αρχείο Δημοτικού Σχολείου Τουλιάτων, ΓΑΚ, Τμήμα Κεφαλληνίας
Αρχείο Δημοτικού Σχολείου Μεσοβουνίων, ΓΑΚ, Τμήμα Κεφαλληνίας
Αρχείο Δημοτικού Σχολείου Τσελεντάτων ΓΑΚ, Τμήμα Κεφαλληνίας

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γεώργιος Ν. Μοσχόπουλος, Ιστορία της Κεφαλονιάς (1940-1949) ΠΟΛΕΜΟΣ-ΚΑΤΟΧΗ-ΕΜΦΥΛΙΟΣ, τομ 3ος, ΑΘΗΝΑ 2020

Σπύρος Δημ. Λουκάτος, Τα χρόνια της ιταλικής και γερμανικής κατοχής και της εθνικής αντίστασης στην Κεφαλονιά και στην Ιθάκη, τ.1^{ος}, εκδόσεις ο δ ε β, Αθήνα 1987.

Μάργαρη Φιλιππίτσα, «Η Προπαγάνδα και η Εκπαιδευτική πολιτική των Ιταλικών Στρατευμάτων Κατοχής στα Επτάνησα (1941 – 1943)», Μεταπτυχιακή εργασία, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης Πατρών, 2010-2011

Πέτρος Πετράτος, «*Λόγος και πράξη του μαθητικού κινήματος στην Κεφαλονιά στα χρόνια της κατοχής (1941-1944)*», ΙΑ΄ Διεθνές Πανιώνιο Συνέδριο (Κεφαλονιά, 21-25.5.2018)-ΠΡΑΚΤΙΚΑ, τομ.2, σελ 143-170, Αργοστόλι 2019

<https://www.tovima.gr/print/society/apeleytherosi-giati-giortazoume-ton-polemo-kai-oxi-tin-eirini-i-ksexasmeni-epeteios/>